ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420108121
Lietas arhīva Nr. AA43-0540-22/2
ECLI:LV:ADAT:2022:0608.A420108121.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīga 2022.gada 8.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Una Mihailova, tiesneši Karina Krastiņa un Ojārs Priedītis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz „/nosaukums/" individuālā komersanta pieteikumu par Satiksmes ministrijas 2020.gada 27.novembra lēmuma Nr.03-02/4707 atcelšanu, sakarā ar „/nosaukums/" individuālā komersanta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 24.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Satiksmes ministrijas 2020.gada 27.novembra lēmumu Nr.03-02/477 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) kā administratīvā akta galīgo noformējumu atņemta pieteicēja „/nosaukums/" individuālā komersanta mācību karte Nr.4334 (/adrese/) un noteikts, ka līdz lēmuma pieņemšanai apmācību uzsākušo mācību grupu apmācība ir pabeidzama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] „/nosaukums/" individuālais komersants ir komersants, kurš saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumu Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācību programmām" (turpmāk – Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumi) 3.punktu drīkst apmācīt transportlīdzekļu vadītājus.

[1.2] Valsts AS „Ceļu satiksmes drošības direkcija" (turpmāk – CSDD vai Direkcija) 2020.gada 6.augustā veica braukšanas apmācības procesa pārbaudes un konstatēja, ka nodarbības nenotiek saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūrai (turpmāk – Aģentūra) iesniegto nodarbību sarakstu.

[1.3] Lēmumā atzīts, ka pieteicējs rupji pārkāpa Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības, Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā (turpmāk – Reģistrs) pievienojot nepatiesu informāciju par personas braukšanas apmācības procesa norisi un tā beigšanu, konkrēti, pievienojot Reģistrā braukšanas nodarbības, kuras faktiski nav notikušas, un reģistrējot braukšanas apmācību beigas personām, kuras faktiski apmācības nav pabeigušas. Papildus tam personas, kuras faktiski nav pabeigušas braukšanas apmācību, jau reģistrētas CSDD vadīšanas eksāmena kārtošanai.

[1.4] Konstatētie pārkāpumi liecina par apzinātu pieteicēja rīcību, lai apietu pastāvošo normatīvo regulējumu, tādējādi ne tikai kropļojot konkurenci un radot nevienlīdzīgu situāciju starp komersantiem transportlīdzekļu vadītāju apmācības jomā, jo tie, kas ievēro Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības, tiek nostādīti nelabvēlīgākos apstākļos salīdzinājumā ar pieteicēju, kurš padara savu pakalpojumu konkurētspējīgāku, bet arī radot būtisku apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai.

[2] Pieteicējs „/nosaukums/" individuālais komersants iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pieteicējs maksimāli ievēroja prasību sniegt Aģentūrai informāciju par izmaiņām mācību grafikā vismaz vienu darba dienu pirms izmaiņām mācību grafikā. Ir bijuši gadījumi, kad pieteicējs saskaņoja izmaiņas grafikos ar Aģentūras nodaļām, kuras ievadīja izmaiņas savā sistēmā triju dienu laikā, kā rezultātā rodas informatīvais pārtraukums Aģentūras iekšienē. Iespējams, nav notikusi pilnvērtīga informācijas apmaiņa starp Direkciju un Aģentūru.

[2.2] Aģentūra nedrīkstēja Direkcijai sniegt nekorektu informāciju, jo visi braukšanas grafiki ar instruktoru vārdiem, telefoniem un transportlīdzekļu numuriem bija iesniegti laikā un Aģentūrai bija zināmi, jo citādi nevarēja sākties grupas apmācība. Visas braukšanas nodarbības notika un to ap liecina arī Aģentūras pārbaudes akti.

[2.3] Nav pamata pieņēmumam, ka, apmācot kursantus, bija plānots izmantot automašīnu bez virsbūves.

[2.4] Direkcija nekorektā veidā un neiedziļinoties lietas būtībā cenšas ietekmēt autoskolas. Nav strīda, ka uz braukšanas nodarbību kursanti mēdz neierasties, dažreiz par to ir zināms iepriekš, bet dažreiz autoskola tiek nostādīta fakta priekšā. Aģentūra šādos gadījumos lūdz apmācāmo paskaidrojumus, jo autoskolai nav šādu tiesību. Nav pieņemama Direkcijas vēlme visu atbildības nastu pārlikt autoskolai, tajā skaitā par personām, kuras neapmeklē nodarbības.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 24.novembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem motīviem.

[3.1] Lietā ir izšķirams strīds par to, vai pieteicējam pamatoti atņemta Direkcijas izsniegtā mācību karte.

[3.2] Tiesa konstatēja, ka Direkcija atsaucas uz Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.2.apakšpunktu. Līdz ar to tiesai vispirms ir jāpārliecinās, vai ir pamatoti ticis konstatēts, ka pieteicējs pārkāpa šo noteikumu vai transportlīdzekļu vadīšanas tiesību iegūšanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, un secīgi, vai konstatētais pārkāpums ir bijis rupjš vai atkārtots.

[3.3] Tiesa konstatēja, ka normatīvajos aktos nav definēts termins „rupjš pārkāpums". Tiesa piekrita Direkcijas viedoklim, ka pārkāpuma būtiskums ir vērtējams, konstatējot, vai pārkāpums vai tā radītās sekas ietekmē apmācību procesu kopumā vai kādā tās daļā līdz apmācāmajiem iegūt

nepieciešamās zināšanas un iemaņas, proti, vai netiek nodrošināta apmācība, jo apmācības mērķis ir sabiedrības intereses satiksmes drošības jomā nodrošināšana, novēršot, ka transportlīdzekļa vadītāja kvalifikācija tiek iegūta neatbilstošā un nedrošā veidā, kā arī nepieļaujot, ka turpmāk ceļu satiksmē piedalīsies nekvalificēti transportlīdzekļa vadītāji. Līdz ar to apmācības procesā var tikt pieļauti atsevišķi nebūtiski pārkāpumi, kas ir, piemēram, tehniski vai maina atsevišķu apmācību tēmu secību, nodrošinot visu apmācību tēmu apguvi apmācību noslēgumā, bet nav pieļaujami pārkāpumi, kas pēc būtības ietekmē apmācības procesu pretēji normatīvajiem aktiem, īpaši tādi, kas rada šaubas, vai transportlīdzekļa vadītāja kvalifikāciju iegūs personas, kuras ir atbilstoši apmācītas.

[3.4] Tiesa secināja, ka no pārsūdzētā lēmuma izriet, ka pieteicēja darbībā ir konstatēti turpmāk minētie pārkāpumi.

[3.4.1.] 2020.gada 6.augustā no plkst.10.50 līdz plkst.11.10 Direkcija konstatēja, ka pieteicēja autoskolas norādītajā adresē /adrese/, nenotika braukšanas apmācības nodarbības četrām personām no mācību grupas 4334-42: /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/. 2020.gada 6.augustā plkst.16.45 Direkcija konstatēja, ka pieteicēja autoskolas norādītajā adresē /adrese/ nenotika braukšanas apmācības nodarbības četrām personām no mācību grupas 4334-42: /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/.

[3.4.2] 2020.gada 7.augustā Direkcija konstatēja, ka sešām mācību grupā reģistrētajām personām, proti, /pers. C/, /pers. I/ (/pers. I/), /pers. J/, /pers. B/, /pers. K/ un /pers. L/ reģistrā pieteicējs jau bija ievietojis informāciju par apmācības, tajā skaitā braukšanas apmācības, pabeigšanu, kaut gan šīm personām vēl nebija notikušas vismaz sešas nodarbības. Ātrākais apmācības pabeigšanas datums šīm personām bija iespējams tikai 2020.gada 10.augustā, kad visiem saskaņā ar Aģentūras iesniegto nodarbību sarakstu bija paredzēta pēdējā praktiskā nodarbība.

[3.4.3.] Pieteicējs reģistrēja CSDD vadīšanas eksāmena kārtošanai trīs personas, proti, /pers. B/, /pers. K/ un /pers. I/, kuras faktiski nebija pabeigušas braukšanas apmācību.

[3.5] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs nenoliedza konstatētos pārkāpumus pēc būtības, taču norādīja, ka tie tika novērtēti, neņemot vērā dažādus objektīvos un subjektīvos apstākļus.

[3.6] Tiesa secināja, ka braukšanas nodarbības 2020.gada 6.augustā nenotika nevis pēkšņas apmācāmo personu slimības vai citu neparedzamu apstākļu dēļ, bet vispār nebija paredzētas pēc pieteicēja un apmācāmo personu iepriekšējās vienošanās, lai organizētu pēdējās sešas nodarbības tuvāk eksāmena datumam ārpus Aģentūrā un Reģistrā iesniegtā grafika.

[3.7] Tā kā braukšanas nodarbības tika organizētas, pārkāpjot Aģentūras un pieteicēja vienošanās noteikumus, tiesa atzina, ka pieteicējs veica apmācību pretēji tā noslēgtajam līgumam un nodarbību grafikam un līdz ar to arī pretēji Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 36.punktam, kas ir atzīstams par rupju Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasību pārkāpumu to 14.2.apakšpunkta izpratnē, jo minētie noteikumi nepieļauj patvaļīgas atkāpes no Reģistrā reģistrētā nodarbību grafika un apmācību norisi ārpus tā.

[3.8] Šāds pārkāpums ietekmē transportlīdzekļu vadītāju apmācību pēc būtības, īpaši ņemot vērā, ka nodarbību pārcelšana rakstiski netika fiksēta, netika fiksēti un paziņoti nodarbību laiki nedz Aģentūrai, nedz arī Direkcijai. Tādā veidā netika nodrošināta iespēja pārbaudīt šo pārcelto nodarbību norisi. Tiesa nevarēja izslēgt iespēju, ka nodarbību pārcelšana varēja palikt deklaratīva un faktiski nodarbības varēja nenotikt. Tiesa atzina, ka neiztur kritiku pieteicēja argumenti par to, ka pēdējās sešas nodarbības tika pārceltas tuvāk eksāmena datumam apmācāmo personu interesēs.

[3.9] Tiesa konstatēja, ka saskaņā ar Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 36.punktu nodarbību grafikam ir jābūt iekļautam līgumā starp apmācāmo personu un autoskolu un tas nozīmē, ka apmācāmajām personām tas ir zināms, jau uzsākot mācību kursu. Apmācāmajām personām ir jāpieliek visas pūles, lai ievērotu nodarbību grafiku, un tām nav tiesību pieprasīt izdarīt tajā korekcijas vienīgi pēc savām subjektīvajām vēlmēm. Tomēr, ja objektīvi apstākļi liedz nodarbību norisi vai ievērojamas apmācāmo daļas piedalīšanos tajā, autoskolai ir iespējams tās pārcelt, taču visām izmaiņām ir jābūt savlaicīgi un pienācīgi reģistrētām.

[3.10] Tiesa nekonstatēja, ka pieteicējam pastāvēja objektīvi šķēršļi izmaiņu nodarbību grafikā reģistrācijai laikus. Ievērojot minēto, pieļautie pārkāpumi saistībā ar nenotikušajām nodarbībām ir paša pieteicēja bezatbildīgas rīcības rezultāts.

[3.11] Tiesa atzina, ka gadījumā, ja pieteicējs uzskata, ka eksāmenu gaidīšanas laiks ir pārāk ilgs un tas ir sistēmisks trūkums, kuru Direkcija nenovērš, šo problēmu nav pamata risināt, apejot Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumos norādīto apmācības kārtību un neievērojot saistības pret Aģentūru un normatīvo aktu prasības. Tiesai nebija pamata atzīt rupju Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu pārkāpumu par nebūtisku tā iemesla dēļ, ka pārkāpums tika izdarīts, lai izvairītos no sistēmas iespējamajām nepilnībām.

[3.12] Tiesa konstatēja, ka no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs būtu informējis Aģentūru par to, ka nodarbības 2020.gada 6.augustā nenotiks. Tas arī nebūtu loģiski, jo šādā gadījumā pieteicējam būtu jānodrošina apmācības termiņa pagarināšana, kā rezultātā pieteicējam nebūtu pamata reģistrēt apmācāmās personas eksāmena kārtošanai Direkcijā. Šis pieteicēja arguments ir arī pretrunā ar apmācāmo personu paskaidrojumiem, no kuriem izriet, ka viņi apzinājās, ka Aģentūra nepiekritīs pārcelt nodarbības tuvāk eksāmenam ārpus apmācības grafika.

[3.13] Tiesa atzina, ka, veicot transportlīdzekļu vadītāju apmācības, pieteicējam bija jārīkojas saskaņā ar Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumos noteiktajām prasībām un vispirms izmaiņas nodarbību grafikā jāreģistrē Direkcijas uzturētajā Reģistrā. Savukārt informācijas sniegšana par mācību norises grafiku Aģentūrai ir pamatota ar to, ka pieteicējs saņēma finansējumu no Aģentūras, īstenojot Eiropas Savienības Fonda projektu „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai". Līdz ar to pieteicēja sadarbība ar Aģentūru nav noteicošā, vērtējot Direkcijas konstatētos pārkāpumus pieteicēja darbībā.

[3.14] Saskaņā ar Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu (redakcijā, kas bija spēkā strīdus pārkāpumu izdarīšanas un konstatēšanas laikā) 47.punktu pēc braukšanas apmācības beigšanas autoskola, izdarot apmācības kartē atzīmi un ievadot informāciju Reģistrā, atļauj personai kārtot attiecīgo transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenu. Autoskolas vadītājs, pasniedzējs un instruktors, kuri apmācības pabeigšanu apliecinājuši ar savu parakstu, ar to apliecina, ka personai ir šo noteikumu 44.punktā minētās zināšanas, iemaņas un prasmes. Minētā norma pēc būtības ir iekļauta Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 46.punktā ar Ministru kabineta 2020.gada 2.septembra noteikumu Nr.547 „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumos Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmām"" spēkā stāšanos. Tiesa secināja, ka normatīvie akti aizliedz Reģistrā norādīt informāciju par apmācības pabeigšanu, ja faktiski apmācība nebija pabeigta. Tāpat šādas personas ir aizliegts pieteikt eksāmenam CSDD.

[3.15] Tiesa atzina, ka konstatētie pārkāpumi ir atzīstami par rupjiem, jo Reģistrā tika ievadīta nepatiesa informācija, kura pēc būtības ietekmēja apmācību procesu kopumā. Šādas nepatiesas informācijas ievadīšana Reģistrā nenodrošina sabiedrības intereses satiksmes drošības jomā, jo atļauj kārtot eksāmenu CSDD un piedalīties ceļu satiksmē personām, kuras tam nav gatavas, un atļauj transportlīdzekļa vadītāja kvalifikāciju iegūt personām, kuras nav atbilstoši apmācītas.

[3.16] Tiesa atzina, ka neiztur kritiku pieteicēja arguments par to, ka apmācāmās personas bija tiesīgas neapmeklēt līdz 10 procentiem nodarbību. Apmācamajām personām ir tiesības kavēt līdz 10 procentiem no kopējā mācību stundu skaita, taču šīs kavētās mācību stundas jāapmeklē līdz apmācības pabeigšanai un personas pieteikšanai eksāmenam CSDD un autoskolā.

[3.17] Tiesa secināja, ka samērā īsā laika posmā pieteicēja darbībā tika konstatēts nevis viens, bet vairāki, kopumā trīs, pārkāpumi attiecībā uz vairākām apmācāmajām personām. Katrs no konstatētajiem pārkāpumiem ir rupjš un būtisks, kā arī šo pārkāpumu skaits pats par sevi precīzi raksturo Direkcijas secinājumu, ka pieteicēja autoskolā nav kārtības. Tas savukārt nonāk konfliktā ar šajā spriedumā analizēto uz izskatāmo situāciju attiecināmo

tiesību normu mērķi aizsargāt cilvēku dzīvību un veselību, vidi, personām piederošo mantu, jo pienācīgi nesagatavotu personu pielaišana kārtot transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenu satur risku, ka gala rezultātā transportlīdzekļu vadīšanas tiesības var iegūt personas, kuru patiesās zināšanas un iemaņas var izrādīties nepietiekamas drošai satiksmei.

[3.18] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs savā pieteikumā norādīja uz objektīvās izmeklēšanas un tiesiskās paļāvības principu pārkāpumu. Tomēr pieteicējs nepaskaidroja, kā konkrēti šo principu pārkāpumi ir izpaudušies. Tiesai no pieteikuma nav skaidrs, kādi objektīvi apstākļi, pieteicēja ieskatā, iestādē nav noskaidroti. Tāpat nav saprotams, par kādu tieši aizsardzības vērtu paļāvību šajā gadījumā ir runa. Tādēļ tiesa minēto pieteicēja argumentu vērtēja kā deklaratīvu un pēc būtības nepārbaudīja.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 24.novembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, tajā norādot pieteikumā un turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Pieteicējs uzskata, ka nav pamata runāt par rupjiem pārkāpumiem.

[4.2] Pārsūdzētā lēmuma argumenti ir nepatiesi, jo visas paredzētās apmācības notika un visas personas apmācības beidza, par ko pieteicējs iesniedza atbilstošus apliecinājumus. Nav ne faktiska, ne juridiska pamata saukt par nenotikušām nodarbības, kuras notika citos laikos un tika reģistrētas elektroniskajā žurnālā.

[4.3] Direkcija ar nesamērīgi vienu līdz divus mēnešus garajām rindām uz braukšanas eksāmeniem kursantus ir nostādījusi neapskaužamā situācijā, jo autoskolām pirms eksāmena vēlreiz viss ir jāatkārto.

[4.4] Pieteicējs jau vairākkārt ir norādījis, ka apmācības notiek cilvēkiem, kuriem parasti ir savi darba plāni, ģimenes un veselības problēmas, neparedzētas situācijas – jo vairāk apmācāmo, jo lielāka iespēja šādiem iepriekš neparedzamiem apstākļiem. Pieteicējs visos gadījumos izmaiņas reģistrēja. Pieteicējs savu pienākumu izpildīja, bet Aģentūras darba organizācijas dēļ informācijas apmaiņā radās savlaicīgas neinformētības riski.

[4.5] Nodarbības /pers. A/, /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/ notika, izmaiņas tika reģistrētas, bet būtiskākais – visas minētās personas CSDD visus eksāmenus nokārtoja ar pirmo reizi.

[4.6] Elektroniskais žurnāls ir korekti izstrādāts. Tajā nevar neko neatbilstošu ierakstīt, jo sistēma neņem pretī.

[4.7] Faktiski iestāde atzīst, ka Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumiem atbilstošāka apmācības organizācija ir mazāk konkurētspējīga un dod sliktākus rezultātus.

[4.8] Iestāde nav pierādījusi, ka ir radīts būtisks apdraudējums ceļu satiksmes drošībai.

[4.9] Atbilstoši Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumiem kursantiem braukšanas apmācības bija 20 stundas, tāpēc pieteicējs drīkstēja organizēt autoskolas eksāmenu un tas nav pārkāpums. Aģentūras papildus piešķirtās sešas stundas tika lietderīgi izmantotas pirms braukšanas eksāmena CSDD.

[4.10] Bezdarbnieks, kurš attaisnojošu iemeslu dēļ nav apmeklējis mācību stundas līdz 10 procentiem no kopējā mācību stundu skaita, iesniedz iesniegumu kopā ar kavējumu attaisnojošiem dokumentiem, savukārt pieteicējs ne vēlāk kā mēneša laikā nodrošina iespēju apmeklēt kavētās mācību stundas.

[4.11] Virkne kursantu vērsās pie pieteicēja saistībā ar faktu, ka pēc braukšanas apmācības pabeigšanas Direkcija nevar laikus nodrošināt braukšanas eksāmenu, lūdzot organizēt 2-3 braukšanas nodarbības pirms eksāmena. Kaut gan pieteicējs bija par šo jautājumu sazinājies ar Aģentūru, nekādu ieinteresētību organizatorisko problēmu risināšanā Aģentūra neizrādīja.

[4.12] Pieteicējs vairākkārt ir norādījis, ka, ilgstoši nodarbojoties ar kursantu apmācību (sadarbība ar Aģentūru vien 10 gadu garumā) un uzrādot labus rezultātus, ikdienā sastopas arī ar problēmām, bet tas vienmēr ir kā prioritāti izvirzījis vadītāja kvalifikāciju un satiksmes drošību un, visticamāk, tieši tādēļ pieteicējs var būt konkurētspējīgāks.

[4.13] Attiecībā uz pieteicēju tika pārkāpts vienlīdzības princips, tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips, tiesiskās paļāvības princips.

[5] Direkcija paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību to neatzina un norādīja turpmāk minēto.

[5.1] Apelācijas sūdzībā pieteicējs nav norādījis tādus argumentus, kas būtu par pamatu pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai. Pieteicējs apelācijas sūdzībā atkārtoti norādīja argumentus, kurus tiesa jau izvērtēja.

[5.2] Direkcija atsaucās vienīgi uz Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.2.apakšpunktu, līdz ar ko nav pamatota pieteicēja atsaukšanās uz autoskolas audzēkņu it kā augsto sekmības rādītāju statistiku. Direkcijas rīcībā esošā informācija liecina, ka apelācijas sūdzībā ietvertā statistika, iespējams, neatbilst patiesībai.

[5.3] Pieteicējs apmācības procesā pārkāpa Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības. Pārkāpumi bija gan atkārtoti, gan rupji. Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.2.apakšpunktā ietvertā norma nosaka mācību kartes atņemšanu par rupjiem vai atkārtotiem pārkāpumiem. Pieteicēja gadījumā izpildās abi nosacījumi, kaut gan likumdevējs ir pieļāvis mācību kartes atņemšanu, arī izpildoties tikai vienam kritērijam.

[5.4] Apelācijas sūdzībā, atsaucoties uz pieteicēja ieskatā pārkāptu vienlīdzības principu, tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu un tiesiskās paļāvības principu, pieteicējs nav norādījis, kā konkrēti izpaudies minēto principu pārkāpums.

[6] Satiksmes ministrija paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību to neatzina un norādīja, ka apelācijas sūdzībā pieteicējs nav norādījis jaunus apstākļus vai argumentus, kas būtu par pamatu pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai.

[7] Aģentūra paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību to neatzina, uzturēja iepriekš lietā sniegtos paskaidrojumus un norādīja, ka apelācijas sūdzībā pieteicējs nav norādījis, kā tieši ir izpaudies apelācijas sūdzībā minēto administratīvā procesa principu pārkāpums pret to.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pareizi interpretējusi tiesību normas un novērtējusi lietas faktisko apstākļus. Apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentu izklāstu nenorādot.

Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda motivāciju to apelācijas sūdzībā minēto argumentu noraidīšanai, kuri minēti pieteikumā un kuru

noraidīšanai ir sniegta motivācija pirmās instances tiesas spriedumā. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[10] Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.punkts paredz, ka par mācību kartes vai visu mācību karšu atņemšanu Direkcija lemj, ja:

14.1. saņemts valsts institūcijas pieprasījums par mācību kartes vai visu mācību karšu atņemšanu, jo autoskola neievēro normatīvajos aktos par patērētāju tiesību aizsardzību vai nodokļiem (nodevām) noteiktās prasības;

14.2. rupji vai atkārtoti pārkāptas šo noteikumu vai transportlīdzekļu vadīšanas tiesību iegūšanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības;

14.3. sešu kalendāra mēnešu laikā transportlīdzekļu vadītāja kvalifikācijas iegūšanas teorētisko eksāmenu pirmajā reizē nokārto mazāk par 75 procentiem autoskolas apmācīto personu vai vadīšanas eksāmenu – attiecīgi mazāk par 50 procentiem.

Lietā nav strīda, ko arī pieteicējs apstiprināja apelācijas sūdzībā, ka Direkcija pieņēma lēmumu par mācību kartes atņemšanu, pamatojoties uz Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.2.apakšpunktu.

Tādējādi lietā ir strīds, vai Direkcija, Satiksmes ministrija un pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka pieteicējs rupji vai atkārtoti pārkāpa Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu vai transportlīdzekļu vadīšanas tiesību iegūšanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības. Tāpēc apgabaltiesa nenorāda argumentus attiecībā uz pieteicēja apelācijas sūdzībā norādītajiem apsvērumiem par pārējiem Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 14.punkta apakšpunktiem.

[11] Apgabaltiesa norāda, ka jēdziens „rupjš pārkāpums" ir atklāts juridisks jēdziens.

Tiesību teorijā atzīts, ka atklātie (nenoteiktie) juridiskie jēdzieni ir sava veida deleģējums, ar kuru likumdevējs likuma piemērotājam (iestādei, tiesai) atļauj likuma normu saprātīgi konkretizēt. Atklātā juridiskā jēdziena saturs parasti tiek noskaidrots attiecīgā likuma un konkrētā gadījuma kontekstā (*sk. Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.6. 166.lpp.*).

Tiesu praksē secināts, ka attiecīgā likuma mērķis un jēga kopsakarā ar konkrētā gadījuma faktiskajiem apstākļiem ir materiāls, pēc kura tiesību piemērotājam ir jāformulē pazīmes, ar kurām aizpildīt atklātā juridiskā jēdziena saturu (sk., piemēram, *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.jūlija sprieduma Nr.SKA-332 (lieta Nr.A42442105) 7.punktu*).

Kā pamatoti norādīja pirmās instances tiesa, Ministru kabineta 2016.gada 28.jūnija noteikumu Nr.425 „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 13.aprīļa noteikumos Nr.358 „Noteikumi par transportlīdzekļu vadītāju apmācību un transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmām"" anotācijā norādīti rupju pārkāpumu piemēri, konkrēti, teorētiskā apmācība nenotiek saskaņā ar norādīto nodarbību grafiku, netiek atzīmēts apmeklējums, tiek veikti nepamatoti labojumi mācību grupas žurnālā, apmācību veic personas, kurām nav atbilstoša kvalifikācija, braukšanas apmācība tiek veikta ar transportlīdzekli, kurš nav pārbūvēts kā mācību transportlīdzeklis, un tie sasaistīti ar autoskolas bezatbildīgu attieksmi pret apmācības procesa kvalitāti.

Apgabaltiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā secināts, ka pieteicējs rupji pārkāpa Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības, Reģistram pievienojot nepatiesu informāciju par personas braukšanas apmācības procesa norisi un tā beigšanu, konkrēti, pievienojot Reģistrā braukšanas nodarbības, kuras faktiski nebija notikušas, un reģistrējot braukšanas apmācību beigas personām, kuras faktiski apmācības nebija pabeigušas. Papildus tam personas, kuras faktiski nebija pabeigušas braukšanas apmācību, jau tika reģistrētas Direkcijā vadīšanas eksāmena kārtošanai.

Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka konstatētie pārkāpumi liecina par apzinātu pieteicēja rīcību, lai apietu pastāvošo normatīvo regulējumu, tādējādi ne tikai kropļojot konkurenci (radot nevienlīdzīgu situāciju starp komersantiem transportlīdzekļu vadītāju apmācības jomā, jo tie, kuri ievēroja Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības, tika nostādīti nelabvēlīgākos apstākļos, salīdzinot ar pieteicēju, kurš tādējādi padarīja savu pakalpojumu konkurētspējīgāku), bet arī radot būtisku apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai.

Tādējādi pārsūdzētajā lēmumā, nosakot jēdziena „rupjš pārkāpums" saturu, atzīts, ka pieteicēja pieļautie pārkāpumi rada konkurences izkropļojumu un būtisku apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai.

Tiesību teorijā atzīts, ka atšķirībā no iestādes rīcības brīvības, kurā tiesa var iejaukties tikai izņēmuma gadījumā (*sk. Administratīvā procesa likuma 254.panta otro daļu*), nenoteiktā tiesību jēdziena piepildīšanu ar saturu parasti tiesa var pārbaudīt (*sal. E. Levits. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 5.sēj., Nr.7 (Nr.47), 2003.gada jūlijs, 194.-205.lpp., F.J.Paine Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2002.,67.-68.lpp*).

Ņemot vērā, ka Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu izstrādāšanas mērķis ir nodrošināt, lai transportlīdzekļa vadītāja kvalifikācija tiktu iegūta atbilstošā, drošā un unificētā veidā, bet šo noteikumu neievērošana var radīt būtisku apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai, apgabaltiesa uzskata, ka iestāde un pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka apmācības procesa nenodrošināšana kopumā vai kādā tā daļā liedza apmācāmajiem iegūt nepieciešamās zināšanas un iemaņas, kā rezultātā varēja rasties būtisks apdraudējums ceļu satiksmes drošībai, ceļu satiksmē piedaloties nepietiekami apmācītām personām, kuru patiesās zināšanas un iemaņas varēja izrādīties nepietiekamas drošai satiksmei.

Apgabaltiesas ieskatā arī pieteicēja pieļauto pārkāpumu rezultātā iespējamās sekas ir pietiekami būtiskas, lai pārsūdzētajā lēmumā norādītie pārkāpumi tiktu atzīti par rupjiem pārkāpumiem. Apstāklis, ka Direkcija nav pierādījusi faktu par šo seku reālu iestāšanos, nav pamats citādi kvalificēt pieteicēja pieļautos pārkāpumus.

[12] Pieteicējs uzskata, ka uz to, ka nav pieļauti rupji pārkāpumi, norāda pieteicēja apmācīto personu eksāmenu CSDD rezultāti.

Apgabaltiesa uzskata, ka eksāmenu rezultāti nav pietiekams kritērijs, lai konstatētu, ka apmācībā nav pieļauti būtiski pārkāpumi. Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumi prasa apmācību veikšanu noteiktā procedūrā. Apstāklis, ka noteiktās procedūras neievērošana nav radījusi tūlītējas sekas – eksāmenu nenokārtošanu –, nepierāda to, ka šīs procedūras neievērošana citā gadījumā šādas sekas neradīs. Tāpēc labi eksāmenu rezultāti nav pamats pieteicēja atbrīvošanai no atbildības par tā pieļautiem rupjiem normatīvajos aktos noteiktiem apmācības procedūras pārkāpumiem.

[13] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka visas paredzētās apmācības notika, visas personas apmācības beidza un ka par to pieteicējs iesniedza atbilstošus apliecinājumus, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Atbilstoši Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumiem vadītāju apmācības kursā ir jānodrošina braukšanas nodarbības vismaz 20 stundas.

Savukārt saskaņā ar pieteicēja 2020.gada 6.jūlija apliecinājumu Aģentūrai (turpmāk – Apliecinājums, *lietas 1.sējuma 46. un 47.lapa*) pieteicējs apņēmās veikt bezdarbnieku apmācību no 2020.gada 7.jūlija līdz 2020.gada 10.augustam un nodrošināt 26 praktisko mācību stundu skaitu, ieskaitot vadīšanas eksāmenu autoskolā. Pieteicējs apņēmās apmācību īstenot saskaņā ar Transportlīdzekļu vadītāju apmācības īstenošanas nosacījumiem.

Pieteicēja Aģentūrā iesniegtā izsludinājuma Nr.11/2019 1.pielikuma „Transportlīdzekļu vadītāju apmācības īstenošanas nosacījumi" (turpmāk – Apmācības īstenošanas nosacījumi, *lietas 1.sējuma 123.-129.lapa*) paredz, ka apmācības iekļauj braukšanas apmācības (21.2.apakšpunkts), ka autoskola pēc nosacījumu 21.punktā minēto apmācību veidu pabeigšanas bezdarbniekiem un darba meklētājiem organizē teorētiskos un braukšanas eksāmenus autoskolā (28.punkts) un autoskola pēdējā apmācības dienā bezdarbniekiem un darba meklētājiem, kuri apguvuši izglītības programmu un sekmīgi nokārtojuši nosacījumu 28.punktā minētos eksāmenus, izsniedz apmācības karti par apmācības pabeigšanu (29.punkts).

Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 37.punkts paredz, ka nepieciešamo teorētisko priekšmetu un braukšanas mācību stundu skaitu,

ņemot vērā apmācāmās personas zināšanas un sekmību, nosaka autoskola, bet to apjoms un mācību ilgums nedrīkst būt mazāks par šo noteikumu 7.pielikumā noteikto ilgumu, kā arī to saturam jāatbilst šo noteikumu 8.pielikumā noteiktajām prasībām.

Apgabaltiesa konstatē, ka, lai gan Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumos paredzētais minimālais braukšanas nodarbību stundu skaits ir 20, Aģentūra vienojās ar pieteicēju, ka tiks nodrošinātas 26 praktisko mācību stundas. Atbilstoši Apmācības īstenošanas nosacījumiem šīm nodarbībām bija jānotiek līdz teorētiskajam un braukšanas eksāmenam autoskolā.

No minētā apgabaltiesa secina, ka pieteicējam līdz teorētiskajam un braukšanas eksāmenam autoskolā bija jānodrošina 26 praktisko mācību stundas, t.i., Aģentūra un pieteicējs bija vienojušies, ka tieši šāds praktisko nodarbību stundu skaits apmācāmajiem nodrošinās nepieciešamās zināšanas un iemaņas.

Atbilstoši Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 37.punktam apmācība tiek pabeigta, nokārtojot autoskolas teorētisko un vadīšanas eksāmenu.

Lietā nav strīda, ka pieteicējs nosacījuma par 26 praktisko mācību stundu nodrošināšanu izpildi nebija pabeidzis līdz Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu 37.punktā un Apmācības īstenošanas nosacījumu 29.punktā noteiktās prasības izpildei. Līdz ar to Direkcijai un Satiksmes ministrijai bija pamats uzskatīt, ka pieteicējs Reģistram pievienoja ziņas par braukšanas nodarbībām, kuras faktiski nebija notikušas, reģistrēja braukšanas apmācību beigas personām, kuras faktiski apmācības nebija pabeigušas, un reģistrēja CSDD vadīšanas eksāmena kārtošanai personas, kuras faktiski nebija pabeigušas braukšanas apmācību.

[14] Apgabaltiesas uzskata, ka apstāklis, ka pieteicēja rīcības iemesls bija garas rindas uz braukšanas eksāmeniem CSDD, nav pamats tā atbrīvošanai no atbildības par pārkāpumiem, jo šādos apstākļos bija visi komersanti, kuri sniedza transportlīdzekļu vadītāju apmācības pakalpojumus.

Turklāt pieteicējam un Aģentūrai bija vienošanās par konkrēto kārtību pakalpojuma sniegšanai un atbilstošu samaksu par pakalpojumiem. Ja pieteicējs uzskatīja, ka apmācāmajiem bija nepieciešamas papildu praktiskās nodarbības pēc braukšanas apmācības beigām, tam bija jāvienojas ar Aģentūru par šādu nodarbību organizēšanu. Ja šāda vienošanās netika panākta, pieteicējam nebija tiesību rīkoties patvaļīgi, neievērojot Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumu prasības un Apliecinājumā un Apmācības īstenošanas nosacījumos iekļauto vienošanos. Konkurētspējas paaugstināšana, neizpildot normatīvo aktu prasības, nav atzīstama par tiesisku un aizsargājamu.

[15] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka nav ne faktiska, ne juridiska pamata saukt par nenotikušām nodarbības, kuras notika citos laikos un tika likumīgi reģistrētas elektroniskajā žurnālā, apgabaltiesa norāda, ka saskaņā ar Apmācības īstenošanas nosacījumiem braukšanas nodarbībām bija jānotiek līdz braukšanas apmācības beigām. Pieteicējam nebija no Apliecinājuma un no Apmācības īstenošanas nosacījumiem izrietošu tiesību noteikt braukšanas nodarbības pēc braukšanas apmācības beigām. Tāpēc ir uzskatāms, ka tās nodarbības, kuras nenotika līdz konkrētajam, Apliecinājumā norādītajam, datumam, nebija notikušas apmācības procesa ietvaros.

Saskaņā ar Apmācības īstenošanas nosacījumu 24.1.apakšpunktu, ja izmaiņas mācību stundu (nodarbību) sarakstā skar vairāk nekā vienu mācību dienu, vismaz vienu darba dienu pirms izmaiņām autoskola ar elektroniskā pasta starpniecību Aģentūras filiālē iesniedz ar Direkciju saskaņotu aktualizēto mācību stundu (nodarbību) sarakstu.

Lietā nav strīda, ka vairākiem Apliecinājumā norādītajiem bezdarbniekiem – autoskolas C kategorijas kursantiem – pēdējās braukšanas nodarbības saskaņā ar viņu vienošanos ar pieteicēju tika pārceltas uz laiku pirms CSDD eksāmena.

Vienlaikus no pieteicēja paskaidrojumiem konstatējams, ka braukšanas nodarbību pārcelšana uz vēlāku laiku nenotika pēkšņi radušos apstākļu dēļ, bet pieteicēja apzinātas un plānotas darbības dēļ un nolūkā radīt apmācāmajiem labvēlīgākus apstākļus transportlīdzekļu vadītāja eksāmena kārtošanai CSDD. Tāpēc pieteicējs nevarēja paļauties, ka Aģentūra piekritīs šāda rakstura izmaiņām mācību stundu (nodarbību) sarakstā. Turklāt no lietas materiāliem un pieteicēja paskaidrojumiem nav konstatējams, ka pieteicējs būtu ievērojis Apmācības īstenošanas nosacījumu 24.1.apakšpunktā noteikto kārtību un iesniedzis Aģentūrā ar Direkciju saskaņotu aktualizētu mācību stundu (nodarbību) sarakstu. Līdz ar to pieteicēja iebildumi, ka tas savu paziņošanas pienākumu izpildīja, bet Aģentūra reģistrāciju neveica laikus, ir vērtējami kritiski.

[16] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem par pieļaujamajiem nodarbību kavējumiem 10 procentu robežās apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Transportlīdzekļu vadītāju apmācības noteikumos ir noteikts minimālais mācību stundu apjoms, kas nepieciešams, lai persona varētu kārtot eksāmenu autoskolā un pēc tam CSDD. Līdz ar to pieteicējs un Aģentūra nevarēja vienoties par mazāku nodarbību stundu skaitu.

Aģentūra paskaidroja, ka nosacījums par 10 procentiem ir saistīts ar bezdarbnieku un darba meklētāju tiesībām attaisnotu kavējumu dēļ apmeklēt nokavētās stundas.

Apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata šos pieteicēja norādītos nosacījums attiecināt uz pieteicēja darba organizācijas jautājumiem, jo šādi nosacījumi nebija iekļauti Apliecinājumā un Apmācības īstenošanas nosacījumos.

[17] Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka tā autoskola ilgstoši nodarbojas ar kursantu apmācību, uzrāda labus rezultātus un ka vienmēr kā prioritāti izvirza vadītāja kvalifikāciju un satiksmes drošību, apgabaltiesa norāda, ka pieteicējam sava komercdarbība ir jāveic atbilstoši normatīvo aktu prasībām un arī situācijā, kad ārēji apstākļi – pieteicējaprāt, CSDD eksāmenu norises laiks – traucē veiksmīgu komercdarbību, pieteicējam nav tiesību neievērot vispārnoteiktās prasības.

[18] Apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzībā pieteicējs atsaucas uz vienlīdzības principa, tiesību normu saprātīgas piemērošanas principa un tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu. Tomēr pieteicējs nav norādījis kā konkrēti izpaudies minēto principu pārkāpums. Tāpēc apgabaltiesa šos pieteicēja iebildumus nevērtē.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt „/nosaukums/" individuālā komersanta pieteikumu par Satiksmes ministrijas 2020.gada 27.novembra lēmuma Nr.03-02/4707 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente U.Mihailova

Tiesneši K.Krastiņa

O.Priedītis